

Giáo viên soạn: Trần Thị Thanh Thuý
Ngày soạn: 12/09/2025
Lớp dạy: 11/1, 11/5, 11/9, 11/10, 11/12
Thời gian thực hiện: Tuần học 2

CHỦ ĐỀ 1: MÁY TÍNH VÀ XÃ HỘI TRI THỨC BÀI 2: THỰC HÀNH SỬ DỤNG HỆ ĐIỀU HÀNH

Môn Tin học lớp 11. Thời gian thực hiện: 01 tiết: 3

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức

- Sử dụng được một số chức năng cơ bản của hệ điều hành cho máy tính cá nhân.
- Sử dụng được một vài tiện ích của hệ điều hành nâng cao hiệu quả của máy tính cá nhân.
- Sử dụng được một vài tiện ích cơ bản của hệ điều hành trên thiết bị di động.

2. Về năng lực

2.1 Năng lực chung

- + *Tự chủ và tự học*: Tự tìm hiểu về các chức năng cơ bản, một vài tiện ích của hệ điều hành cho máy tính cá nhân và trên thiết bị di động.
- + *Giao tiếp và hợp tác*: Biết lựa chọn hình thức làm việc nhóm với quy mô phù hợp với yêu cầu và nhiệm vụ.
- + *Giải quyết vấn đề và sáng tạo*: Phân tích được yêu cầu và đề xuất lựa chọn giải pháp để giải quyết các vấn đề do giáo viên đặt ra.

2.2 Năng lực tin học

- **Nla** (*Sử dụng và quản lí các phương tiện công nghệ thông tin và truyền thông*): Sử dụng được các chức năng cơ bản của hệ điều hành cho máy tính cá nhân. Sử dụng được một vài tiện ích của hệ điều hành nâng cao hiệu quả của máy tính cá nhân. Sử dụng được một vài tiện ích cơ bản của hệ điều hành trên thiết bị di động.

3. Về phẩm chất

- **Chăm chỉ**: Chăm học, chịu khó đọc SGK, tài liệu và thực hiện các hoạt động cá nhân nhằm tìm hiểu về các chức năng cơ bản và một vài tiện ích trên máy tính cá nhân và thiết bị di động.
- **Trách nhiệm**: Có trách nhiệm trong hoạt động nhóm, chủ động nhận và thực hiện nhiệm vụ nhằm tìm hiểu các chức năng cơ bản và một vài tiện ích trên máy tính cá nhân và thiết bị di động, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Thiết bị và học liệu: Máy tính, tivi (máy chiếu), bảng phụ (nếu có), điện thoại di động

2. Học liệu:

- **Giáo viên**: Kế hoạch bài dạy, phiếu giao nhiệm vụ (phiếu học tập), phiếu đánh giá kết quả thực hiện của nhóm và một số tài liệu có liên quan.
- **Học sinh**: SGK Tin 11, đồ dùng học tập, điện thoại di động.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

1. Hoạt động 1: KHỞI ĐỘNG (3 phút)

a. Mục tiêu

- Nhắc lại kiến thức đã học ở bài 1: Hệ điều hành.

b. Nội dung:

- Câu hỏi: Em hãy nêu các chức năng cơ bản của hệ điều hành?

c. Sản phẩm

Các chức năng cơ bản của hệ điều hành:

- Quản lý thiết bị.
- Quản lý việc lưu trữ dữ liệu.
- Cung cấp tài nguyên để chạy các ứng dụng.
- Cung cấp môi trường giao tiếp với người sử dụng.
- Cung cấp một số tiện ích giúp nâng cao hiệu quả sử dụng máy tính.

d. Tổ chức thực hiện

Bước 1: Giao nhiệm vụ

- GV Yêu cầu học sinh xem lại nội dung bài 1 và trả lời các câu hỏi trên trong thời gian là 3 phút.

- Mỗi cá nhân sẽ trả lời một câu hỏi và một học sinh nhận xét phần trả lời.

Bước 2: Thực hiện nhiệm vụ

- HS nhận nhiệm vụ và chuẩn bị nội dung trả lời câu hỏi.

Bước 3: Báo cáo, thảo luận

- HS xung phong trả lời câu hỏi, các HS khác nhận xét, tranh luận.

Bước 4: Kết luận, nhận định

- GV nhận xét, đánh giá câu trả lời của HS.

- Đặt vấn đề vào bài học mới: Bài học trước chúng ta đã tìm hiểu về hệ điều hành, các chức năng của hệ điều hành, lịch sử phát triển của hệ điều hành, một số hệ điều hành trên máy tính cá nhân và trên thiết bị di động. Với máy tính cá nhân chúng ta đã quen thuộc với hệ điều hành Windows, Linux, Trên thiết bị di động thì có hệ điều hành Android, iOS, ... Bài học này chúng ta tiến hành sử dụng một số chức năng và một vài tiện ích của hệ điều hành trên máy tính cá nhân và thiết bị di động.

2. Hoạt động 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC -THỰC HÀNH (42 phút)

2.1. Sử dụng một số chức năng cơ bản của hệ điều hành cho máy tính các nhân (8 phút)

a. Mục tiêu

- Sử dụng được một số chức năng cơ bản của hệ điều hành cho máy tính cá nhân

b. Nội dung

Thực hành sử dụng các chức năng sau (với hệ điều hành Windows hoặc hệ điều hành mã nguồn mở Ubuntu):

- Cung cấp môi trường giao tiếp với người sử dụng.
- Quản lý tệp và thư mục.

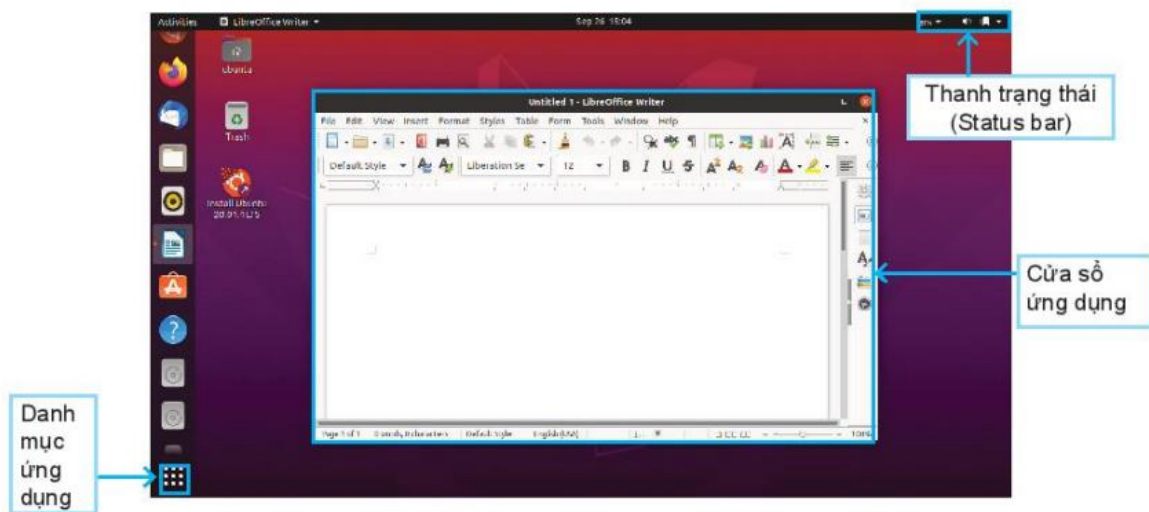
c. Sản phẩm: Các hình ảnh chụp lại cửa sổ chứa các biểu tượng trong quá trình HS quan sát và tìm hiểu về chức năng cơ bản của HĐH: tệp, thư mục, nút lệnh, thanh Start, tiện ích File Explorer...

Hướng dẫn:

- Cung cấp môi trường giao tiếp với người sử dụng.
- Quan sát giao diện đồ họa với các cửa sổ, các biểu tượng và con trỏ. Mỗi cửa sổ hay biểu tượng đều có tên. Con trỏ dùng để chọn đối tượng làm việc.
- Nhận biết các biểu tượng trên màn hình như: Tệp, thư mục, nút lệnh,...

Hình 2.1. Màn hình nền của Windows

Hình 2.2. Màn hình nền của Ubuntu

- Truy cập nhanh các phần mềm ứng dụng nhờ thanh công việc hay nút Start.
- Quan sát thanh trạng thái hiển thị các biểu tượng và cho biết trạng thái làm việc của máy tính như kết nối mạng, dung lượng pin, mức loa, chế độ bàn phím,...
- Thực hành các thao tác làm việc với biểu tượng như nhấp chuột, nhấp đúp chuột, nhấp nút phải chuột, kéo thả chuột.
 - Quản lý tệp và thư mục.
- Sử dụng tiện ích File Explorer của Windows để quản lý tệp và thư mục.

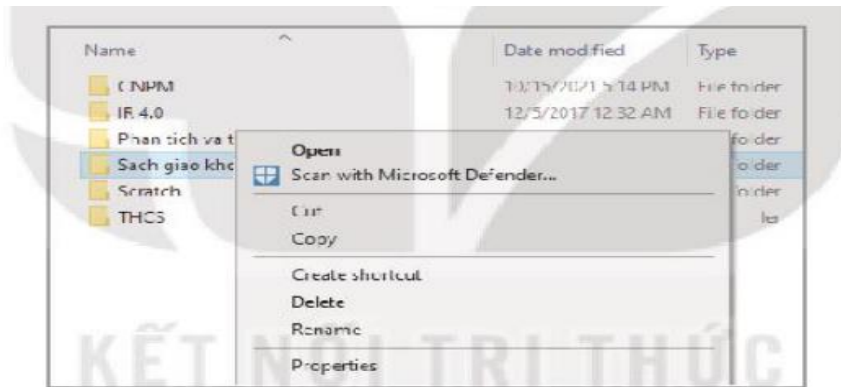
Hình 2.3. Quản lý thư mục và tệp bằng tiện ích File Explorer của Windows

- Trong cửa sổ File Explorer, nhấp chuột (nhấp đúp chuột) vào biểu tượng thư mục để xem nội dung bên trong (các tệp và thư mục con).
- Thực hành quản lý thư mục gồm: tạo mới, đổi tên, xóa, di chuyển thư mục.
- Thực hành quản lý tệp trên Ubuntu gồm: đổi tên, xóa, di chuyển tệp và chạy ứng dụng với tệp chương trình.

Hình 2.4. Giao diện chương trình quản lý thư mục và tệp trên Ubuntu

- Nhấp đúp chuột vào biểu tượng của tệp ứng dụng hoặc tệp dữ liệu để kích hoạt ứng dụng tương ứng.
- Nhấp nút phải chuột vào một đối tượng để làm xuất hiện bảng chọn gồm các lệnh có thể thực hiện được với đối tượng đó như minh họa trong hình 2.5.

Hình 2.5. Bảng chọn xuất hiện khi nháy nút phải chuột

d. Tổ chức thực hiện

Bước 1. Giao nhiệm vụ

- GV chia lớp thành 4 nhóm: Nhóm 1, 2, 3, 4.
- GV yêu cầu các nhóm thảo luận hoàn thành nhiệm vụ 1: Sử dụng một số chức năng cơ bản của hệ điều hành cho máy tính các nhân.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

- HS các nhóm nhận nhiệm vụ và tiến hành thảo luận.
- HS sử dụng máy tính PC trong phòng máy, thực hành sử dụng các chức năng cơ bản của hệ điều hành.
- Các nhóm thảo luận và ghi lại những nội dung nhóm thống nhất và các bước cần thực hiện.
- GV: Quan sát và gợi ý, hỗ trợ học sinh hoàn thành nhiệm vụ.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

- GV quay số may mắn ngẫu nhiên tên nhóm lên máy chủ thuyết trình và thực hiện các thao tác.
- Các nhóm còn lại lắng nghe, nhận xét và đặt câu hỏi (nếu có).
- Nhóm 1: Giải đáp câu hỏi.

Bước 4. Kết luận, nhận định

- GV: Nhận xét, chốt nội dung, đánh giá cho điểm.
- GV: Chúng ta đã thực hiện được một số chức năng cơ bản của hệ điều hành trên máy tính cá nhân. Ngoài ra còn có một số chức năng khác nữa. học sinh có thể tìm hiểu thêm và thực hành ở nhà. Tiếp tục bài học chúng ta cùng tìm hiểu về một số tiện ích của hệ điều hành.

2.2. Sử dụng một số tiện ích hệ điều hành máy tính cá nhân nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng máy (8 phút)

a. Mục tiêu

- Sử dụng được một số tiện ích hệ điều hành máy tính cá nhân nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng máy.

b. Nội dung

Tiện ích là những phần mềm công cụ hỗ trợ nhiều công việc khác nhau như ứng dụng tính toán, chụp ảnh màn hình, gõ tiếng Việt hoặc các phần mềm nâng cao hiệu quả làm việc với máy tính như nén tệp, quét virus. Có một số tiện ích được cài đặt cùng với hệ điều hành như tiện ích kiểm tra đĩa cứng hay kiểm tra kết nối mạng nhưng cũng có những tiện ích không có sẵn, được cài đặt sau. Một khi được cài đặt chúng được tích hợp như một dịch vụ trên hệ điều hành, ví dụ các tiện ích nén dữ liệu zip hay bộ gõ bàn phím Unikey.

Em hãy thực hành sử dụng tiện ích kiểm tra đĩa và hợp mảnh trên đĩa cứng?

c. Sản phẩm:

- Hình ảnh cửa sổ HS kiểm tra và khắc phục lỗi ổ đĩa.

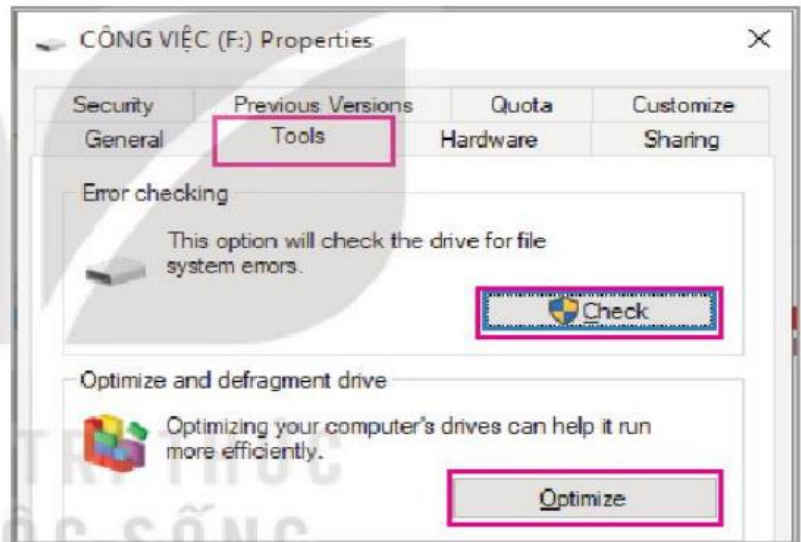
Hướng dẫn: Các bước để sửa lỗi đĩa và hợp mảnh:

Bước 1. Sử dụng **File Explorer** và tìm danh sách các ổ đĩa. Nháy nút phải chuột vào ổ đĩa muốn xử lý rồi chọn **Properties**.

Bước 2. Trong cửa sổ **Properties** của đĩa cứng, chọn **Tools**.

Bước 3. Chọn **Check** để kiểm tra và khắc phục lỗi đĩa, chọn **Optimize** để tối ưu hóa, hợp mảnh.

Lưu ý: Chức năng hợp mảnh có tác dụng đối với đĩa từ. Việc hợp mảnh có thể mất nhiều thời gian nếu đĩa có dung lượng lớn.

Hình 2.7. Cửa sổ **Properties** của đĩa cứng

d. Tổ chức hoạt động

Bước 1. Giao nhiệm vụ

- GV yêu cầu các nhóm thảo luận hoàn thành nhiệm vụ 2: Thực hành sử dụng tiện ích kiểm tra đĩa và hợp mảnh trên đĩa cứng.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

- HS các nhóm nhận nhiệm vụ và tiến hành thảo luận.

- HS sử dụng máy tính PC trong phòng máy, thực hành sử dụng các chức năng cơ bản của hệ điều hành.

- Các nhóm thảo luận và ghi lại các nội dung nhóm thống nhất và các bước cần thực hiện.

- GV: Quan sát và gợi ý, hỗ trợ học sinh hoàn thành nhiệm vụ.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

- GV quay số may mắn ngẫu nhiên tên nhóm lên máy chủ thuyết trình và thực hiện các thao tác.

- Các nhóm còn lại lắng nghe, nhận xét và đặt câu hỏi (nếu có).

- Nhóm báo cáo: Giải đáp câu hỏi.

Bước 4. Kết luận, nhận định

- GV: Nhận xét, chốt nội dung, đánh giá cho điểm.

- GV: Chúng ta đã hoàn thành nhiệm vụ 2. Sử dụng một số tiện ích hệ điều hành máy tính cá nhân nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng máy. Vậy một số tiện ích đối với hệ điều hành cho thiết bị di động thì như thế nào?

2.3. Sử dụng một số tiện ích của hệ điều hành cho thiết bị di động (8 phút)

a. Mục tiêu: Sử dụng được một số tiện ích của hệ điều hành cho thiết bị di động.

b. Nội dung:

1. Em hãy kể tên một số các tiện ích của hệ điều hành Android hoặc iOS cho thiết bị di động mà em biết.

2. Giao diện quản lý danh bạ.

3. Đặt lịch, hẹn giờ, nhắc việc.

4. Quản lý ứng dụng.

c. *Sản phẩm*: Trả lời cho các câu hỏi trong phần nhiệm vụ 3:

1. Thiết bị di động như điện thoại thông minh và máy tính bảng cung cấp cho người dùng nhiều tiện ích cá nhân như quản lý danh bạ, nhắn tin, hẹn giờ, lịch, quản lý ảnh, quản lý tệp,...

2. Giao diện quản lý danh bạ. Tìm hiểu trên điện thoại em đang sử dụng để thực hiện các chức năng sau:

- Hiển thị danh bạ.
- Thêm một người vào danh bạ với các thông tin về số điện thoại, địa chỉ, nhóm, sửa thông tin của một người trong danh bạ chia sẻ thông tin danh bạ.
- Xóa một người khỏi danh bạ.
- Truy cập danh bạ để gọi điện thoại nhanh.

3. Đặt lịch, hẹn giờ, nhắc việc

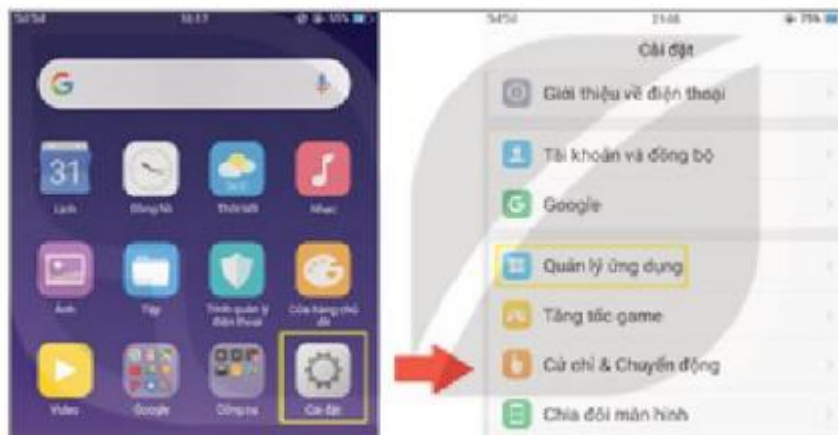
- Mở giao diện đồng hồ, sau đó đặt một công việc được nhắc hẹn vào một giờ định trước, một ngày định trước.
- Đặt hẹn một công việc hằng ngày để được nhắc hằng ngày.

4. Quản lý ứng dụng

- Xem các ứng dụng được tải và cài trên máy.
- Xóa ứng dụng không cần thiết.

Hình 2.8. Một số biểu tượng ứng dụng trên màn hình chính của điện thoại thông minh

Hình 2.9. Truy cập tiện ích quản lý ứng dụng

d. *Tổ chức hoạt động*

Bước 1. Giao nhiệm vụ

- GV yêu cầu các nhóm thảo luận hoàn thành nhiệm vụ 3. Sử dụng một số tiện ích của hệ điều hành cho thiết bị di động.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

- HS các nhóm nhận nhiệm vụ và tiến hành thảo luận.
- HS sử dụng điện thoại thông minh cá nhân (nếu có) thực hành sử dụng một số tiện ích của hệ điều hành cho thiết bị di động.
- Các nhóm thảo luận và ghi lại những nội dung nhóm thống nhất và các bước cần

thực hiện.

- GV: Quan sát và gợi ý, hỗ trợ học sinh hoàn thành nhiệm vụ.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

- GV quay số may mắn ngẫu nhiên tên nhóm lên máy chủ thuyết trình và thực hiện các thao tác.

- Các nhóm còn lại lắng nghe, nhận xét và đặt câu hỏi(nếu có).

- Nhóm báo cáo: Giải đáp câu hỏi.

Bước 4. Kết luận, nhận định

- GV: Nhận xét, chốt nội dung, đánh giá cho điểm.

- GV: Như vậy chúng ta đã hoàn thành 3 nhiệm vụ trọng tâm của buổi học hôm nay.

Sau đây là một số câu hỏi luyện tập.

C. HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP (8 phút)

a. Mục tiêu: Tìm hiểu thêm một số tiện ích trên thiết bị di động.

b. Nội dung

1. Tiện ích danh bạ còn có chức năng quản lý nhóm. Mỗi nhóm có thể gồm nhiều số điện thoại mỗi số điện thoại có thể thuộc nhiều nhóm. Hãy thực hiện việc tạo nhóm, xóa nhóm, đăng ký vào danh bạ.

2. Đồng hồ là một tiện ích cơ bản của hệ điều hành di động. Ứng dụng này không chỉ cho phép đặt nhắc hẹn (một lần hay định kỳ) mà còn có khả năng đếm thời gian chính xác đến 1% giây, rất cần cho các hoạt động cần độ chính xác cao như đo các kỷ lục thể thao. Hãy sử dụng chức năng đếm thời gian tiến hay lùi của tiện ích này.

c. Sản phẩm

Kết quả sản phẩm được HS chụp lại và gửi cho GV về việc thực hiện trên thiết bị thông minh của mình.

d. Tổ chức hoạt động

Bước 1. Giao nhiệm vụ

- GV yêu cầu HS sử dụng TBTM (smart phone, Tablet, Ipad) thực hiện lại các nhiệm vụ thực hành.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

- HS sử dụng TBTM (smart phone, Tablet, Ipad) thực hiện lại các nhiệm vụ thực hành.

- GV: Quan sát và gợi ý, hỗ trợ học sinh hoàn thành nhiệm vụ.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

- GV quay số may mắn ngẫu nhiên tên nhóm lên máy chủ thuyết trình và thực hiện các thao tác.

- Các nhóm còn lại lắng nghe, nhận xét và đặt câu hỏi(nếu có).

- Nhóm báo cáo: Giải đáp câu hỏi.

- HS cho các nhận xét sau khi sử dụng TBTM thực hiện nội dung trên.

Bước 4. Kết luận, nhận định

- GV: Nhận xét, chốt nội dung, đánh giá cho điểm.

- GV: Ngoài các chức năng, các tiện ích vừa thực hiện. Hệ điều hành còn có một số chức năng, tiện ích khác nữa, chúng ta cùng tìm hiểu và thực hiện trong phần vận dụng.

4. Hoạt động 4: VẬN DỤNG (2 phút)

a. Mục tiêu: Tìm hiểu thêm một chức năng, tiện ích của hệ điều hành trên máy tính cá nhân và thiết bị di động.

b. Nội dung

1. Hình 2.7 là cửa sổ Properties mở theo tab Tools. Nếu mở theo Tab General em sẽ thấy có nút lệnh của tiện ích dọn đĩa (Disk Cleanup). Hãy tìm hiểu chức năng và cách sử dụng tiện ích này.

2. Ngoài cách đăng nhập dùng mật khẩu, các thiết bị di động còn cung cấp nhiều phương pháp đăng nhập khác như nhận dạng vân tay, nhận dạng khuôn mặt hay dùng khuôn hình. Hãy tìm hiểu các phương pháp đó và so sánh các điểm mạnh, điểm yếu của chúng.

c. *Sản phẩm*

Kết quả sản phẩm được thực hiện trên thiết bị thông minh của học sinh.

d. *Tổ chức hoạt động*

Bước 1. Giao nhiệm vụ

- GV yêu cầu HS sử dụng TBTM (smart phone, Tablet, Ipad) thực hiện các nhiệm vụ thực hành theo yêu cầu..

- HS thực hiện tại nhà.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

- Tự tìm hiểu, trình bày đầy đủ ở tiết học sau.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

- GV quay số may mắn ngẫu nhiên tên học sinh lên máy chủ thuyết trình và thực hiện các thao tác.

- Các học sinh còn lại lắng nghe, nhận xét và đặt câu hỏi(nếu có).

Bước 4. Kết luận, nhận định

- Kiểm tra thái độ nghiêm túc của HS khi làm bản trình bày tại nhà. Đánh giá điểm chuyên cần của HS.